

Goigs

de
Ntra. Senyora
de
Tagamanent

que es canten
a la seva
Parròquia i terme
en el
Bisbat de Vic

Puix cantem amb alegria
vostres goigs devotament:
*Sigueu nostra llum i guia,
Verge de Tagamanent.*

* * *

Antigament venerada
fóreu, Verge singular,
per Patrona i advocada
d'aquest poble i tutelar.
Dels moros la tirania
tapà aquell sol resplendent. *etc.*

Per evitar tot ultratge
els devots a tota prova,
amagaren vostra Imatge
sota el cingle en una cova,
esperant que vindrà el dia
d'honrar-vos amb zel ardent. *etc.*

Molts anys fóreu sepultada
en el sepulcre ditxós,
i fóreu en ell guardada
per donar-nos tot repòs;
fins que amb gran soberania
tornà eixir vostre orient. *etc.*

Volguéreu altra vegada
premiar-nos amb favors,
senyalant vostra morada
a un bou que amb sos clamors
el misteri descobria
que estava ocult a la gent. *etc.*

Lletra popular

V. Ora pro nobis,
Sancta Dei Genitrix.

R. Ut digni efficiamur,
promissionibus Christi.

El Rector, en l'oració,
ha penetrat el secret,
i en ales de devoció
se'n puja al cingle de dret;
la fe li serveix de guia
seguint-lo el poble content. *etc.*

Amb processó solemnitzen
la ditxa gran alcançada,
i amb cants que al Cel eternitzen
honren la Imatge trobada.
Us traslladen, Verge pia,
a Sant Martí encontinent. *etc.*

És contínua l'alabança
que en aquell temple us tributen
i en tot temps en gran bonança
són molts els béns que disfruten,
puix per Vós Déu els envia
del Cel aigua a compliment. *etc.*

L'amor els devots obliga
a venir de tot arreu,
de Vallcarca i La Garriga,
d'Aiguafreda i Valldeu;
saben que qui en Vós confia
troba consol al moment. *etc.*

Dibuix d'A. Batllori Jofré

Els miracles que allí obreu
són en número infinits,
de tot contagi cureu,
febrosos, mancos, tollits;
i al que en vostra fe confia
doneu remei promptament. *etc.*

Clara n'és la providència
de vostra mà poderosa;
cureu de tota dolència
a l'ànima que plorosa
ses congou en Vós fia
de tota pena i turment. *etc.*

Tots els dies a Vós vénen
devots que contrits imploren
vostre refugi i en Vós tenen
consol del mal que deploren.
I puix sou Verge Maria
medicina totalment. *etc.*

Ja que sou divina Aurora
i en tots treballs advocada,
feu que nostra darrera hora
sigui santa i sossegada.
Gardeu-nos en l'agonia
d'esperit impenitent. *etc.*

* * *

Puix cantem amb alegria
vostres goigs devotament:
*Sigueu nostra llum i guia,
Verge de Tagamanent.*

Música de Mn. Adjutori Vilalta, pvre.

OREMUS:

Concede, misericors
Déus, fragilitati nos-
træ præsidium, ut qui
Sanctæ Dei Genitricis
memoriam agimus, ni-
tercessionis ejus auxi-
lio a nostris iniquitati-
bus resurgamus. Per
eumden Christum Do-
minum nostrum, R/
Amen.

Musical score for the Goigs. It includes a treble clef, a key signature of one sharp (F#), and a 4/4 time signature. The melody is written on a single staff. The lyrics are written below the notes. The score is divided into sections: 'RESPONSA' and 'ESTROFES'. The lyrics include: 'Puix can-tem amb a-le-gri-a vos-tres Goigs de-vo-ta-ment', 'Si-gueu nos-tra llum i qui-a Ver-ge de Ta-ga-manent. An-ti-ga-ment ve-ne-ra-da fó-reu. Ver-ge sin-gu-lar per Pa-tro-nei ad-vo-ca-da d'a-quest poble i tu-te-lar. Dels mo-ros lo-ti-ra-ni-a ta-pà a-quell sol res-plen-dent.'

SANTA MARIA DE TAGAMANENT

Els qui, baixant de la Plana de Vic, es dirigeixen a Barcelona pel camí natural del Congost, no perden mai de vista un turó encinglerat que de lluny sembla una avançada del Montseny o una torre fortificada del Pla de la Calma. Aquest turó és conegut amb el nom de Tagamanent.

En el planell que forma al seu cim el cingle de Tagamanent (1.065 metres d'altitud), s'hi alça l'església amb el que fou rectoria al seu costat, i al seu davant, el cementiri del terme. Emmarcant una gran plaça, nosaltres hi havíem vist, encara, un edifici que servia —o qui sap si era ja abandonada— de Casa Consistorial.

Els orígens històrics de Tagamanent són antiquíssims. En l'època romana, ultra la via Consular o Pretoriana que passava pel Congost, existí una altra via estratègica o militar —per a alguns autors sols era un camí ramader— que passava per Tagamanent. És de creure que per a vigilar dit camí devia bastir-s'hi algun castell o torre de defensa. L'emplaçament d'aquests no el podem identificar, però per la documentació sabem que ja existia l'any 945. Englobava les parròquies de Tagamanent, la Móra i la tinença de Santa Eugènia del Congost i, a finals d'aquella centúria, ja era infeudat pels comtes de Barcelona als vescomtes d'Ausona, o sigui la família dels Cardona.

Documents posteriors ens van parlant del castell, però l'any 1007 ja és esmentada, en un testament, l'església de Santa Maria de Tagamanent. Dos anys més tard se'ns apareix com a parròquia, i va rebent les donacions que en llurs testaments li deixen els vescomtes. És especialment interessant el testament del vescomte Ramon, de 23 de juny de 1083, llegant i restituint a Santa Maria de Tagamanent la tercera part de la parròquia que ell li havia usurpat.

L'any 1098, Folc, bisbe de Barcelona i vescomte de Cardona dóna al Monestir de Santa Fe de Conques i al seu abat Begó i monjos «ecclesiam meam de castro quod vocatur Tagamanent», per tal que hi faci habitació de monjos que preguin per la seva ànima. Tal església radica «en el bisbat d'Ausona, a dalt en el cim del predit castell, posada en el límits de Barcelona, d'Ausona i quasi de Girona». Però aquest priorat no sabem que arribés a fer-se realitat.

En aquest temps es va reedificar la capella de Sant Martí, situada al peu del turó en el collet vora el camí que venia del Pla de la Calma.

Aquesta capella és citada per primera volta l'any 1009 com a situada «supra viam». Les restes demostren que es va refer a finals del segle XI, segurament al moment de la donació de Tagamanent a Conques, i amb la finalitat que servís de parròquia. Un document de la visita pastoral del bisbe Galzeran Sacosta de 1331 diu que hi havia entorn d'ella el cementiri i que «es diu que fou la primitiva parròquia». Això no és cert, però, car Santa Maria ja era parròquia en 1009, quan Sant Martí era una simple capella. El fet de no reeixir el monestir determinà que la parroquialitat tornés a Santa Maria i s'abandonés Sant Martí, a la qual se li diu en 1357 «capellam publicam», i no res més.

Els segles següents van augmentant la devoció i el caràcter del Santuari, sobretot quan, a partir del segle XV, ja no es parla més del castell.

L'actual temple, refet en èpoques posteriors, aprofita elements de l'església primitiva. L'interior es compon de tres naus, la central amb volta seguida, lleugerament apuntada, sense arcs torals que la sostinguin ni nervis que l'adornin. Les naus laterals estan separades d'aquella per pilans diagonals, essent llurs voltes reforçades per arcs entrecreuats.

Característica de la façana del temple de Santa Maria de Tagamanent eren unes curioses i fines aplicacions de ferro forjat i en espiral a les fulles de les portes, ben segur de l'època de l'edifici. Durant el segle XVII s'hi fan notables reformes, entre elles la construcció de l'altar major, on s'esculpeixen uns baixos-relleus contant la tradició del trobament de la imatge de la Mare de Déu.

La imatge de la Verge era de talla, amidava 1,35 m., asseguda en senzill faldistori, i portava al genoll esquerre el Nen Jesús. Els seus trets i faccions revelaven ésser una delicada escultura del segle XIII, com pot apreciar-se en la reproducció que publiquem en els presents Goigs. Aquesta imatge, titular de la parròquia, estava col·locada en un senzill però molt bonic cambril on una munió de curiosos i ingenus ex-vots parlaven de la viva devoció de la rogalia —avui ja inexistent— a la Mare de Déu de Tagamanent.

* * *

De tot això, avui no en resta gairebé res. En la tragèdia col·lectiva del 1936 el vell temple de Tagamanent rebé una sotragada mortal. La venerada imatge de la Verge, l'altar, les portes ferrades i la casa rectoral, i fins els cossos dels difunts foren profanats i cremats. Després, l'esperit de destrucció hi ha fet la resta. Ara el temple ha quedat trist, desolat, mut. En l'actualitat, és de propietat particular.

I com un raig d'esperança d'un possible —però molt remot— renaixement, el segon diumenge de setembre de cada any, se celebra al cim del turó, i davant una estampa de la Verge, una Missa que, alhora que sacrifica, és com un símbol que encara no és pas tot mort a Tagamanent.